

Operatorzy systemu dystrybucyjnego na start!

Anna Biedrzycka

Stacja redukcyjna gazu, archiwum Gazowni Serwis Sp. z o.o.

Harmonogram liberalizacji europejskiego gazownictwa przewiduje, że 1 lipca 2007 r. nastąpi pełne otwarcie detalicznego rynku gazu. W ten sposób zostaną uruchomione wszystkie mechanizmy mające doprowadzić do powstania wspólnego europejskiego rynku gazowego. Hurtowy rynek gazu i energii został otwarty 1 lipca 2004 r.

Liberalizacja gazownictwa postawi przed istniejącymi przedsiębiorstwami gazowniczymi liczne wyzwania. Prof. Zbigniew Łucki wymienia wśród nich m.in.: funkcjonowanie w zmiennym i niepewnym otoczeniu, zmianę struktury organizacyjnej, spadek zatrudnienia (liberalizacja rynku gazowego w Niemczech ma spowodować likwidację 21% dotychczas istniejących w niemieckim gazownictwie miejsc pracy), uzyskanie nowych kompetencji, poszukiwanie nowych możliwości sprzedaży (nowych produktów i nowych rynków), reorientację w stronę usług i klientów, konieczność stworzenia nowych systemów informatycznych oraz opanowania metod zarządzania ryzykiem.

Nie wszystkie firmy będą potrafiły dostosować się do nowych warunków i przetrwać trudny okres powstawania nowe-

go przemysłu gazowniczego. Do zmian najszybciej przystosują się wielkie multienergetyczne firmy marketingowe (mianem firmy marketingowej w gazownictwie określa się każdą spółkę, która sprzedaje gaz ziemny; firmy multienergetyczne zajmują się również handlem pochodnym, który umożliwia im wymianę gazu ziemnego na energię elektryczną, produktów naftowych na gaz ziemny itp.), a zwłaszcza te z nich, które skorzystają z doświadczeń rynków amerykańskiego i brytyjskiego, gdzie najwcześniej przeprowadzono liberalizację. Doświadczenia brytyjskie są nawet cenniejsze niż amerykańskie, ponieważ gazownictwo brytyjskie przystępowało do liberalizacji z pozycji monopolu państwowego, podczas gdy gazownictwo amerykańskie uwalniało się z gorsetu sztywnej regulacji (było ściśle regulowane za pomocą federalnych, stanowych i lokalnych ograniczeń ustawowych, a ceny gazu kontrolowało państwo).

Wymagania dyrektywy

Dyrektywa 2003/55/EC Parlamentu Europejskiego i Rady, nazywana potocznie nową dyrektywą gazową, nakłada na przedsiębiorstwa gazownicze obowiązek rozdzielenia poszczegól-

XI MIĘDZYNARODOWE TARGI PRZEMYSŁU NAFTOWEGO I GAZOWNICTWA

NAFTA i GAZ - 2006

27 - 29 września 2006 r.

Warszawa Torwar I, ul. Łazienkowska 6a

IV Międzynarodowa Konferencja NAFTA i GAZ- PIOGE 2006

Organizator: **BIURO REKLAMY S.A.**
Zarząd Targów Warszawskich

We współpracy z:

TEMATYKA TARGÓW:

- produkty naftowe
- urządzenia i sprzęt do poszukiwania i wydobycia ropy i gazu
- budowa i eksploatacja ropo- i gazociągów
- ochrona środowiska
- urządzenia i sprzęt do rafinacji ropy
- urządzenia i sprzęt do utylizacji gazu
- przechowywanie i dystrybucja ropy, gazu i produktów pochodnych
- prasa specjalistyczna

IMPREZY TOWARZYSZĄCE:

- ❖ 27 i 28 września - IV Międzynarodowa Konferencja NAFTA i GAZ - PIOGE 2006
informacje i zgłoszenia: targi@brsa.com.pl
- ❖ 28 września - Dni Gazu Polskiego
- ❖ 28 września - Seminarium „Realizacja inwestycji liniowych”
- ❖ 29 września - Konferencja „Inżynieria naftowa i gazownicza - stan aktualny i perspektywy” - organizator: Akademia Górniczo-Hutnicza Kraków

Organizator:
BIURO REKLAMY POLAND S.A.
Zarząd Targów Warszawskich
02-566 Warszawa
ul. Puławska 12a
tel.: 022 849 60 06
fax: 022 849 35 84
e-mail: kama@brsa.com.pl
www.naftaigaz.com.pl
www.e-petrol.pl/nig2006

ZAPRASZAMY

Patronat honorowy:

Patronat medialny:

Główny partner medialny:

Patron internetowy:

Branżowy partner medialny:

Partnerzy medialni:

RUCIĄGI

nych rodzajów działalności i wprowadzenia m.in. nowych taryf za transport gazu. W przeciwieństwie do tzw. starej dyrektywy gazowej z 2000 r., która wymagała rozdzielania przesyłu, dystrybucji i magazynowania tylko w sferze rachunkowości, w nowej dyrektywie wymagane jest funkcyjne rozdzielanie tych operacji, tj. powołanie oddzielnych jednostek sprzedaży, transportu, i dystrybucji gazu, jako oddzielnych spółek-córek, które będą ze sobą zawierały umowy o usługi. Choć nie jest to wymagane, firmy mogą też wprowadzić własnościowe oddzielenie jednostek zajmujących się różnymi rodzajami działalności.

Spółki powinny zobowiązać się do niepokrywania zadłużenia innych spółek-córek i niesubsydiowania ich. Wymagane jest także opracowanie kodeksu działalności operacyjnej, zapewniającego jednolitą politykę, procedury oraz wymagania dotyczące bilansowania mocy. Dyrektywa kładzie nacisk na niedyskryminacyjny i przejrzysty sposób prowadzenia działalności. W tym celu poszczególne jednostki mają obowiązek przygotowania i wprowadzenia tzw. kodeksu postępowania, wykluczającego dyskryminację i zawierającego istotne informacje handlowe.

Dyrektywa wprowadza regulowany dostęp stron trzecich do sieci i określa minimalne wymogi wobec jednostek transportowych (operatorów systemu przesyłowego). Dotyczą one głównie konieczności posiadania przez nie odrębnego kierownictwa, sprawowania pełnej kontroli nad potrzebnym im majątkiem, a także przedstawiania programu działalności do kontroli (wyniki kontroli mają być publikowane).

Sześciu OSD

W maju br. zarząd Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA (PGNiG SA) przyjął koncepcję rozdzielania działalności handlowej od technicznej dystrybucji gazu w Grupie Kapitałowej PGNiG. Zakłada ona przekształcenie sześciu spółek gazownictwa w operatorów systemu dystrybucji (OSD). Z dotychczasowych spółek gazownictwa zostanie wydzielona działalność handlowa i przeniesiona do PGNiG SA. Koncepcja ta została przedstawiona do konsultacji związkom zawodowym oraz właściwym ministerstwom.

Sześć regionalnych spółek gazownictwa (Dolnośląska Spółka Gazownictwa z siedzibą we Wrocławiu, Górnośląska Spółka Gazownictwa z siedzibą w Zabrzu, Karpacka Spółka Gazownictwa z siedzibą w Tarnowie, Mazowiecka Spółka Gazownictwa z siedzibą w Warszawie, Pomorska Spółka Gazownictwa z siedzibą w Gdańsku, Wielkopolska Spółka Gazownictwa z siedzibą w Poznaniu) prowadzi obecnie działalność w zakresie obrotu detalicznego i dystrybucji gazu ziemnego, obsługi handlowej, a także działalność w obszarze eksploatacji, remontów oraz rozbudowy systemu dystrybucyjnego. Spółki zostały utworzone na bazie 23 Zakładów Gazowniczych. Swym obszarem działania obejmują terytorium całego kraju. Spółki dostarczają gaz do ponad 6 mln odbiorców, w tym przedsiębiorców i gospodarstw domowych. Indywidualni odbiorcy gazu stanowią ponad 95% klientów spółek gazowniczych.

Jak poinformowało w komunikacie prasowym PGNiG SA, z wielu możliwości przekształceń, realizujących obowiązek wydzielenia operatorów systemu dystrybucyjnego, wybrano wariant optymalny dla maksymalizacji wartości PGNiG SA. Przeprowadzenie analizy możliwych wariantów rozdzielania działalności handlowej od technicznej dystrybucji gazu PGNiG SA zleciło firmie Andersen Business Consulting. Szczegółowej analizie poddano 10 wariantów, a następnie przyjęto rozwiązanie polegające na wydzieleniu działalności handlowej ze spółek gazownictwa i transferu (wraz z pracownikami i odpowiedzialną częścią majątku) do PGNiG SA. Jednocześnie sześć spółek gazownictwa ma zostać przekształconych w operatorów systemu dystrybucji.

Przyjęte rozwiązanie ma umożliwić obniżenie kosztów działania, zwiększenie możliwości inwestycyjnych PGNiG SA, poprawienie pozycji konkurencyjnej spółki. Ułatwi także wprowadzenie jednolitej strategii handlowej i taryfowej wraz z jednolitymi standardami obsługi klienta.

W wyniku przekształceń, pracodawcę zmieni w trybie art. 231 kodeksu pracy ok. 3,7 tys. spośród 16,7 tys. pracowników spółek gazownictwa. Przejęcie przez PGNiG SA praw i obowiązków pracodawcy nastąpi bez zmiany miejsca wykonywania pracy. Operacja nie będzie się wiązała z żadnymi zwolnieniami pracowników poza tymi, które wcześniej zostały uzgodnione w programie restrukturyzacji zatrudnienia. Ewentualne zmiany związane z ujednocnieniem procedur obsługi klientów będą następowały w późniejszym czasie. Zmiany będą również neutralne z punktu widzenia wysokości płaconych przez spółki gazownictwa podatków lokalnych.

W spółkach gazownictwa, po wyłączeniu działalności handlowej, pozostanie zdecydowana większość dotychczasowego majątku (96-98%) i większość pracowników. Zostanie im również zapewniona, wymagana przez Prawo energetyczne, niezależność działania od spółki zajmującej się handlem.

Brytyjski wzór

Obowiązek rozdzielania działalności handlu od dystrybucji obowiązują we wszystkich państwach Unii Europejskiej. W poszczególnych krajach trwają bądź zostały już zakończone procesy przekształceń związane z realizacją dyrektywy gazowej. W zdecydowanej większości przyjęto model zintegrowanego handlu gazem, tak jak to uczynił PGNiG SA. Od wielu lat taki model jest z powodzeniem realizowany w Wielkiej Brytanii, gdzie z British Gas wydzielone zostały National Grid Transco, zajmujący się przesyłem i dystrybucją oraz Centrica realizująca poszukiwania i wydobycie, obrót oraz magazynowanie gazu. Jak już wspomniano, rynek brytyjski toruje drogę całemu gazownictwu europejskiemu.

Wielka Brytania jako pierwszy kraj w Europie otworzyła rynek gazu ziemnego na konkurencję zarówno w obszarze wydobycia, jak i przesyłu oraz dystrybucji. W obrocie gazem wprowadzono wszystkie rodzaje handlu fizycznego i papierowego (transakcje finansowe), w Londynie działa też giełda gazu ziemnego. Jednak w kontekście zmian czekających nas 1 lipca 2007 r. należy przede wszystkim wskazać na fakt pełnego urynkowania handlu detalicznego gazem ziemnym, czyli otwarcia rynku odbiorców bytowych. W wyniku tego procesu wszyscy użytkownicy gazu na Wyspach Brytyjskich (w tym 20 mln gospodarstw domowych) uzyskali możliwość wyboru dostawcy gazu spośród pewnej grupy firm marketingowych.

Konsekwencją wprowadzenia konkurencji w dostawach gazu był spadek jego ceny i zarazem wzrost efektywności działania przedsiębiorstw gazowniczych. Już w 1995 r. ceny gazu były niższe o 24% w porównaniu do 1990 r. i zarazem najniższe w Europie. Było to spowodowane z jednej wzrostem konkurencji pomiędzy dostawcami, a z drugiej wymuszeniem przez urząd regulacji (OFGAS) zmniejszenia wysokości opłat transportowych stosowanych przez British Gas o 42%. Realne ceny dla sektora przemysłowego i handlowego w okresie 1986-1997 malały średnio o 5% rocznie, a rachunki domowe o 2,6% rocznie.

Od wprowadzenia konkurencji w maju 1996 do jesieni 2000 r. ceny gazu ziemnego dla gospodarstw domowych obniżyły się o ok. jedną czwartą, zaś ogólna suma płaconych przez nie rachunków zmalała o ok. 1 mld funtów rocznie. Sektor gospodarstw domowych skwapliwie korzystał z przysługującego mu prawa zmiany dostawcy. Do końca 1999 r. zmieniło dostawcę 4,5 mln odbiorców, tygodniowo notowano 60 tys. tego rodzaju zmian. Podniosła się jakość usług, m.in. wskutek wprowadzenia możliwości karania dostawców gazu oraz rekompensat finansowych dla ich klientów za niedotrzymywanie ustalonych standardów.

Czy na podobne rezultaty mogą liczyć klienci firm gazowniczych w Polsce? Na pewno nie od razu, ponieważ restrukturyzacja wymaga nie tylko gazownictwo, ale również inne sektory gospodarki. Ponadto brakuje dobrego systemu regulacji i utrzymuje się dominacja istniejących przedsiębiorstw. Wejście na polski rynek gazowniczy ich zagranicznych konkurentów jest nieuniknione, a na rywalizacji o udział w rynku powinniśmy wszyscy, jako klienci, skorzystać.